

מטבעיו

עלון מידע למטיילים למדריכים ולתושבי שדה בוקר והסביבה

"הנצנים נראו בארץ, עת הזמיר הגיע; וקול התור נשמע בארצנו"

שיר השירים ב'

עונת הטיולים החלה, פרחי הסתיו כבר בשיאם, וכולנו מחכים לגשם שירטיב את המדבר. המטבעון מגיש בפניכם שלל רב כתבות ועדכונים לחודשים נובמבר ודצמבר.

צוות ביס"ש שדה-בוקר

עדכונים מהשטח

- 'דיווחי גבים' אלו הם המקומות המחזיקים עדיין מים ע"פ דיווחים מהשטח: גבי ימין, גב חווה, גב זרחון, עין ירקעם, עין צפית, בעין אום צלאח ניתן לחפור ולמצוא מים (ת'מילה).
- מעלה צין פתוח למטיילים וגם הר צרור ונחל צרור, חברת קצא"א עדיין עובדת על תחזוקת הצינור בבקעת צין.
- 'פריחת הסתיו' החלמוניות פורחות במלוא עוזן, ניתן בהן גם ברכס ירוחם וגם ברכס בוקר (עוד על החלמוניות בעמוד הבא), גם חבצלת הנגב פורחת עתה במישור ימין ובאזור שבטה. כמו כן ניתן לצפות בפריחת סיתוונות בשדה צין, רמת עבדת והר הנגב הגבוהה.
- במהלך חג הסוכות החלה עמותת איילים בביצוע עבודות עפר על מנת להכשיר את השטח לקרוואנים שימוקמו על הרכס מעל מועצה אזורית רמת נגב, העבודות נראות היטב מהכביש בניגוד למה שהובטח ולמרות שהקרוואנים מיועדים להיות ממוקמים באופן זמני בלבד (ראו פרטים בעמודים הבאים).
- מספר פרטים של שיח נדיר בשם פיקוס בת-שקמה נגזמו בנחל חווה (ככל הנראה על ידי מטיילים שרצו להבעיר אש) כמו כן בסמוך לגב המים נראו שרידים רבים של מדורות המעידים על כך שאנשים לנו לצד מקור המים החשוב שאליו מגיעים בלילה בעלי חיים רבים לשתות, מדובר באזור מטויל מאוד עם רכבי שטח ומטיילים רגליים רבים, נשאלת השאלה האם לא דרוש פיקוח הדוק יותר על תחום השמורה בחבל הארץ העשיר והמיוחד של נחל חווה.
- לאחר שבסתיו שעבר נסגר חניון לילה מפער נקרות שבמכתש רמון (מסיבות בטיחותיות), נפתח לאחרונה חניון לילה מסודר ברמת סהרונים סמוך לגבעת חרוט. בעבר הייתה במקום רק חנייה לרכבים. בנוסף סומנו שני שבילי הולכי רגל חדשים שיוצאים מהחניון, אחד מגיע לדייקים של נחל ארדון והשני לחאן סהרונים.

שרידי מדורות בגב חווה צילם: מידד גורן

היישוב שיזף- מחטף משותף למועצה האזורית רמת נגב ולעמותת איילים:

לפני כחודש, בחשאי יש לציין, החלו עבודות פיתוח להצבת כמה עשרות קרוואנים בשלוחות שמדרום למשרדי המועצה. עבודות אלו המיועדות להקמת "כפר סטודנטים" תוך כוונה מוצהרת להקים יישוב, וזאת עוד לפני שהתקבל אישור לכך!! ובתכלס קובעים עובדות בשטח.

השטח כיום מיועד למסחר ולתעשייה בלבד ואין כל כוונה של המועצה להקים בו שטחי מסחר ותעשייה. כקילומטר בודד מהשטח, בקיבוץ טללים עמדו עד לפני מספר חודשים עשרות קרוואנים שאכלסו את תושביו העתידיים של היישוב המתחדש המבורך רתמים.

מדוע לא יוצבו הקרוואנים בשטח זה בו כל התשתיות כבר מוכנות ופרוסות בשטח?!
מדוע להרוס את השלוחות היפות הגובלות בחולות היפים של שמורת 'חולות משאבים'?

מדוע להרוס שטח שאינו מיועד ליישוב במטרה להקים בו יישוב?!

מדוע לעשות דברים אלו בחשאי ולא תוך כדי דיון ציבורי?!

ביס"ש שדה בוקר קורא למועצה ולעמותת איילים לעצור את העבודות לאלתר! לשכן את תושביה העתידיים של 'שיזף' במתחם הקרוואנים שבטללים או כל יישוב אחר, ובמקביל לפעול להשגת האישורים להקמת היישוב, תוך שיתוף הציבור בכלל ובנגב בפרט.

בברכת התיישבות סביבתית בנגב.

אבשלום כהן

מנהל בית ספר שדה

עבודות העפר במהלך חג הסוכות

צילמה: יסמין שטיינמץ

החלמונית הגדולה

החלמונית הגדולה היא גיאופיט, ממבשרי הסתיו. אנו מכירים מספר מקומות בארץ בהם היא פורחת, בכל אחד מהם משתרע שטח הצמיחה על דונמים אחדים בלבד.

שטח המחיה הינו על הרים בגובה שבין 200 ל-2200 מ' מעל פני הים. כגון החרמון, דרום הגולן, מורדותיו המזרחיים של הגליל העליון, הר מירון, שומרון, הרי יהודה והר הנגב (רכס ירוחם, רכס בוקר, נחל חורשה, נחל אלות).

בכל אזור בארץ גדלה החלמונית על גבי מסלע שונה, אולי מעיד הדבר כי בכל אחד מן האזורים הללו חייב הצמח להתמודד עם בעיות אחרות; בנגב הבעיה העיקרית היא מחסור במים ולכן תצמח החלמונית בקרקע שמשק המים שלה הוא המשובח ביותר. (בנגב גדלה החלמונית בכיסי קרקע סלעיים במדרונות עם מפנה צפוני).

בימים אלה ניתן לצפות בפריחת החלמוניות המרשימה ברכס סמוך לאגם ירוחם וברכס בוקר. לפרטים ומידע נוסף על הגעה למסלולים ניתן לפנות למשרדי בית ספר שדה.

יסמין שטיינמץ

מורה חיילת בבית ספר שדה

חלמוניות ברכס ירוחם
צילמה: דנה מנקס

עדכוני מרכז הצפרות:

בצד הציפורי של הדברים;

אנו נמצאים כעת בשיא עונת נדידת הציפורים ובתחנת הטיבוע שלנו מטובעים מדי שבוע למעלה מ-100 ציפורים. בין המינים היותר נפוצים אצלנו בימים אלה: חכלילית עצים, דוחל חום גרון, סלעית קיץ, סבכי טוחנים, סבכי שחור כיפה, חנקן אדום גב, קנית קטנה וסבכי אפור. לפני כשבועיים נלכדה ברשתנו ציפור מיוחדת אשר זהותה הייתה מעט בעייתית. הציפור צולמה מכל זווית אפשרית ורוב הדעות אומרות כי היא שייכת למין "חטפית טייגה" זו כנראה התצפית השלישית של מין מסוג זה בישראל! מי שרוצה עוד פרטים ותמונות יכול להיכנס לדף הפייסבוק של מרכז צפרות רמת הנגב. נדידת הדורסים המרשימה של הסתיו קצת מפספסת לצערנו את אזור רמת הנגב. עשרות אלפי דורסים חולפים בעונה זו מעל חלקה המערבי של ישראל. בכל זאת אנו זוכים לעתים לחזות שוליים של ציר הנדידה; עיטי חורש, זרוני סוף, פס ושדות, דיות שחורות ועוד נראים יפה, בעיקר בשעות הבוקר כשהם מתרוממים. באחד מימי ספטמבר העליזים נספרו למעלה מ-100 ניצים קצרי אצבעות אשר ירדו ללון באחת החורשות באזור מדרשת בן גוריון.

חגיגת צפרות בסוכות הביאה למרכז הצפרות למעלה מ-200 איש אשר הצטרפו לפעילות הטיבוע, תצפיות נשרים ובזים שחורים וטוילי צפרות בעין עבדת. זו למעשה הפעם הראשונה שאנו מפעילים את חגיגת הצפרות בנגב והפידבק-חיוביים מאוד!

בימים אלה נפתח חוג צפרות של התיכון לחינוך סביבתי במדרשה בהדרכת מידד גורן ורוני לבנה. אנו מקווים להחזיר עטרה ליושנה ולשוב לימים בהם תלמידי התיכון היו נושאי הדגל של הצפרות בהר הנגב.

סקר בז שחור-עונה ראשונה, הסתיים. רוב הבזים כבר בדרכם חזרה לדרום אפריקה ומדגסקר. השנה הראשונה הוכתרה בהצלחה רבה ואנו עובדים בימים אלה על סיכומים והכנות לקראת עונת הסקר השנייה שתחל במאי 2012. במהלך הסקר בילינו ימים ארוכים וסרקנו ביסודיות אזורים אשר בדרך כלל "עין צפרית" לא מגיעה אליהם. היה מרתק להיזכר איזה נגב מיוחד יש לנו. את הסלעית הנזירה, מין לא נפוץ במיוחד, איתרנו יותר ממה שציפינו. ורדית סיני, ציפור שיר אוכלת זרעים אשר הזכר שלה מתהדר בנוצות ורודות יפהפיות, ליוותה אותנו בכל מקום אשר אינו רחוק ממקור מים. גם זוגות חדשים של בז צוקים מצאנו. מין זה נעשה נדיר מאוד בנגב שכנראה מהווה את מבצרו האחרון פה בארץ. צפרים שהסתובבו באזור שדה בוקר לאחרונה דיווחו על עלוית לבנת גבות באחת החוות הבודדות שבאזור. מין עדין יפה זה הנו עובר אורח נדיר מאוד בארצנו.

אנו מתקרבים אל החורף. במקומות אחרים בארץ אנו כבר שומעים על מינים חורפיים כמו פצחן, בזבז אירופי ופרוש מצוי שכבר הגיעו (בעיקר לצפון). אנו נמתין בסבלנות. בינתיים, דיווחים על עגורים כבר הגיעו אל שולחני. המשיכו להסתכל למעלה ולדווח לי על מעופפי המדבר. אני תמיד שמח לקבל תצפיות ולעזור במידת האפשר ב"פיצוח" ציפורים לא מזוהות.

מידד גורן

מנהל מרכז צפרות רמת נגב

בתמונה: דרוו ספרדי, עוד מין נודד שמגיע אלינו בימים אלו מאירופה.

צפעון שחור מת נחל חווה צילם: מידד גורן

תצפיות מעניינות מהחודש האחרון

תאריך	שם המין	מיקום	הצופה
1/10	זעמן אוכפים	נחל עפרן	ערבה
10/10	קרקל	חוות צברי אורלי	יותם ויונתן דיאמנט
14/10	חטפית טייגה (כנראה)	תחנת הטיבוע	מידד גורן
23/10	צפעון שחור מת (שרף עין-גדי)	נחל חווה	מידד גורן

תגובות, הערות, הארות, מידע לפרסום ועוד...

יש להעביר לארנון לביא

matbeon.boker@gmail.com

050-2050591

ליצירת קשר

בית ספר שדה: 08-6532016 (מרכז הזמנות - שלוחה 1, מחלקת הדרכה - שלוחה 2).

אתר האינטרנט שלנו:

[/http://bsadeh.boker.org.il](http://bsadeh.boker.org.il)